

Слова с общим значение «время» входят в семантическую структуру идиом. Их классификация производилась в зависимости от того, на какие лексические или грамматические элементы опирается фразеологическая единица.

1. Выражение имеет констатирующий повествовательный характер без оценочных характеристик: «*Все-му свое время*»; «*Всякой комедии, как и всякой песне, – свое время и своя пора*»; «*Минута час бережет*»; «*День да ночь – сутки прочь*»; «*Уходит день – не привяжешь за плетень*»; «*На час отстанешь, за день не догонишь*»; «*Как ни долга ночь, а рассвет будет*»; «*День хвалится вечером*». В некоторых выражениях есть слова с метонимическим переносом в значении: «*Счастливые часов не наблюдают*»; «*Обещанного три года ждут*».

2. Фразеологизмы со значением «время и действие (движение)»: «*Время не ждет*»; «*Отнять время*»; «*Состязаться со временем*»; «*Убежать от времени*»; «*Терять время*»; «*Время поджидает*».

Сочетание слов с временным значением и глаголов движения: «*Время летит*»; «*Время улетало*»; «*Время пришло*»; «*Время ушло*»; «*Время придет*»; «*Время идет*»; «*Время пришло*»; «*Часы ходят*».

Фразеологизм «*Провести время*» может иметь двойное значение в зависимости от контекста, например: «*Хорошо провести время*» (глагол *провести* имеет значение «пробыть, прожить какое-то время»), или *обмануть его* (глагол *провести* в значении «обмануть»).

3. Значение опирается на традиционные антонимы *долог – короток, легок – тяжел*: «*Не тем час дорог, что долог, а тем, что короток*»; «*День долог, а век короток*»; «*Год легок, да час тяжел*».

4. Значение опирается на ситуативное значение слов, выраженное специфическими противопоставлениями, не совпадающими с традиционной языковой кодификацией антонимов: «*Делу время, а потехе час*»; «*Пропущенный час годом не нагонишь*»; «*Век прожить – не поле перейти*».

5. Значение идиомы опирается на идеографические синонимы: «*Упустишь минуту – потеряешь часы*».

6. В идиоме время исчисляется как деньги и ассоциируется с ними: «*Время – деньги*»; «*Знай минутам цену, секундам счет*»; «*Деньги пропали – наживешь, время пропало – не вернешь*»; «*Тратить время*».

7. Абстрактное восприятие времени: «*Лучше поздно, чем никогда*».

8. Время ассоциируется с механизмом, измеряющим время, со звуками, которые издает механизм: «*Кончился завод*»; «*Отбить последний такт*». Временное значение выражается окказиональным глаголом *оттикать* (в значении «что-то закончилось»): «*Оттикать свое*».

На уроках русского языка как иностранного идиомы часто входят в состав текстов, поэтому интерпретация семантики фразеологических единиц происходит на предтекстовом уровне занятия. Если студенты владеют английским языком, можно использовать сопоставительный метод, предварительно подыскав единицу английского языка с тем же значением. Например: «*Время не ждет*» – «*Time and tide wait no man*» [1, с. 19] (Дословно: «*Время и прилив никого не ждут*»). В этом случае подбор эквивалента не только помогает точнее понять семантику фразеологического оборота, различные его коннотации, но и расширить ассоциативное восприятие идиомы на неродном языке.

Если учебная группа состоит из студентов разной национально-языковой принадлежности, то объяснение значения идиомы начинается с толкования прямого значения каждого слова, входящего в идиому. Далее происходит выделение опорных слов и словосочетаний с переносным значением, и толкование этого значения при помощи синонимичных средств. Если же перед нами фразеологизм, то его значение поясняется при помощи уже понятных студентам языковых средств. Например, при пояснении фразы «*Время идет*» приводятся другие примеры с глаголами движения, значение которых студенты уже хорошо понимают (*дождь идет, снег идет, поезд идет* и др.). Другой пример: фраза «*Отбить последний такт*» имеет значение «завершить что-либо» и объясняется при помощи слов и ситуаций, которые студенты хорошо знают. Например: «*Зима отбила последний такт только в марте*» и др.

Идиома – это линейная последовательность, представляющая эстетическую ценность благодаря скрытому в ней смыслу. В идиоматических выражениях слова, создавая особый смысл, вступают в различные отношения – синонимические, антонимические, родовидовые и т.д. Внутри слов могут происходить переносы значения – метафорический, метонимический. Синтаксическая структура идиом различна: от словосочетания до предложения с различной пунктуацией. Обучение пониманию и практическому использованию русских фразеологических единиц приводит к развитию у студентов не только объективной семантической и ассоциативной оценки различных действий или объектов, но и к умению реализовать одну и ту же мысль посредством разноуровневых языковых единиц и речевых формул, в составе которых есть элементы, которые обладают образностью.

Дальнейшие перспективы нашего исследования мы видим в детальном лингвометодическом описании ряда идиом с различными значениями применительно к урокам русского языка как иностранного для студентов подготовительного отделения.

Литература:

1. Бодрова Ю. В. Русские пословицы и поговорки и их английские аналоги / Ю. В. Бодрова. – М.: АСТ, СПб.: Сова, 2007. – 159 с.
2. Большой толковый словарь русского языка / [под ред. С. А. Кузнецова] – Санкт-Петербург: «Норинт», 2006. – 1536 с.
3. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – СПб.: Питера, 2008. – 512 с.
4. Пословицы и поговорки о времени / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://sbornik-mudrosti.ru>.
5. Термин «Идиома» по словарям / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://enc-dic.com/word/i/Idioma-3738.html>.

УДК 811.161.2 + 81'367

Н. А. Ковальська,

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІВІЗАЦІЇ З ЕЛІМІНАЦІЄЮ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ

Статтю присвячено дослідженню сучасного економічного дискурсу на матеріалі наукових статей українського журналу «Економіст». Виявлено основні засоби експресивізації наукового мовлення на синтаксико-стилістичному рівні. Охарактеризовано особливості вживання еліптичних та парцельованих конструкцій з метою посилення прагматичного потенціалу наукового тексту.

Ключові слова: дискурс, економічний дискурс, експресивність, елітис, парцеляція.

СИНТАКСИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА ЭКСПРЕССИВИЗАЦИИ С ЭЛИМИНАЦИЕЙ СТРУКТУРНЫХ КОМПОНЕНТОВ

Статья посвящена исследованию современного экономического дискурса на материале научных статей украинского журнала «Экономист». Выявлены основные средства экспрессивизации научной речи на синтаксико-стилистическом уровне. Охарактеризованы особенности употребления эллиптических и парцелированных конструкций с целью усиления прагматического потенциала научного текста.

Ключевые слова: дискурс, экономический дискурс, экспрессивность, эллипсис, парцелляция.

SYNTACTIC MEANS OF EKSPRESSIVIZATION WITH THE ELIMINATION OF THE STRUCTURAL COMPONENTS

Modern scientific paradigm aims to study ways to implement cognitive-communicative nature of the interaction of communicants in the process of communication. Any social action is an expression of the subjective objective attitude to what is happening. Accordingly, representation and classification of knowledge, attitudes, ideas, causes various psychological reactions and emotions. So all modern scientific studies of different types of discourse based on their functional identity, namely the dialectical unity of function of influence and function of the message. Despite the fact, that for the genres of scientific style characteristic is the limited use of emotionally-expressive elements, today there is a tendency to strengthen the expressive function. Research of questions expressive syntax devoted a considerable amount of research known domestic and foreign linguists. Absence of the special linguistic research devoted to the analysis of syntactic ekspressivization scientific speech of the modern Ukrainian economic discourse, determines the relevance of our research.

The article is devoted to research of modern economic discourse on a material of scientific articles of the Ukrainian magazine «The Economist». Identified the main means of scientific speech on ekspressivization syntactic and stylistic level. Disclosed the essence of the key notions – «ellipsis» and «parcellation». We characterize the features of the use of elliptical and parceled constructions with order to enhance the capacity of a pragmatic potential scientific text.

Key words: discourse, economic discourse, expressivity, ellipsis, parcellation.

Постановка проблеми. Сучасна наукова парадигма спрямована на дослідження шляхів реалізації когнітивно-комунікативної природи взаємодії комунікантів у процесі спілкування. Будь-яка соціальна дія є вираженням суб'єктивно-об'єктивного ставлення до того, що відбувається. Відповідно, репрезентування й класифікування знань, поглядів, ідей викликає різноманітні психологічні реакції та емоції. Тому всі сучасні наукові дослідження різних типів дискурсу виходять із їхньої функціональної своєрідності, а саме: діалектичної єдності функції впливу й функції повідомлення. Незважаючи на те, що для жанрів наукового стилю характерним є обмеженість уживання емоційно-експресивних елементів, на сьогодні існує тенденція до посилення експресивної функції.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Появу в 60-х роках ХХ ст. у лінгвістиці терміна «експресивний синтаксис» пов'язують із дослідженнями Ш. Баллі. Учений уживав його на позначення окремих синтаксичних явищ писемного мовлення, визначаючи експресію обов'язковим компонентом будь-якого висловлення [1, с. 20].

Розгляду різноманітних питань експресивного синтаксису присвячено наукові праці багатьох відомих мовознавців, зокрема: В. Г. Костомарова, Є. В. Ключова, О. П. Сквородникова, С. Я. Ермоленко, Е. М. Береговської, О. В. Александрової, А. П. Загітка, О. А. Бельського, І. Р. Вихованця та ін. Наразі системність експресивних явищ у галузі синтаксису досліджують І. Р. Вихованець, А. П. Загітка, М. М. Кожина, О. О. Лаптева, Н. Ю. Шведова та ін. Відсутність спеціального лінгвістичного дослідження, присвяченого аналізу синтаксичної експресивізації наукового мовлення сучасного українського економічного дискурсу, зумовлює актуальність нашої наукової розвідки.

Метою статті є дослідити синтаксико-стилістичні засоби експресивізації сучасного українського економічного дискурсу. Відповідно до мети дослідження визначено ряд завдань: 1) виділити найуживаніші засоби експресивізації наукового мовлення на синтаксико-стилістичному рівні; 2) розкрити сутність ключових понять – «еліпсис» і «парцеляція»; 3) охарактеризувати особливості вживання еліптичних та парцельованих конструкцій у наукових текстах економічного характеру.

Виклад основного матеріалу дослідження. Експресивність наукового мовлення позначена властивістю мовної одиниці посилювати логічний та емоційний аспекти повідомлюваного з метою деавтоматизації його сприйняття, активізації мислення, підтримання уваги й акумулювання внутрішньої почуттєвої напруги адресата. Відповідно, експресивність постає і як лексико-семантична, і як комунікативно-прагматична категорія. Зважаючи на відсутність комплексного дослідження засобів вираження експресії сучасного економічного дискурсу на синтаксичному рівні, актуальним є питання дослідження сутності й доцільності їхнього використання та способів реалізації в наукових текстах.

Лінгвістичний аналіз наукових статей із економіки засвідчує посилення експресивності повідомлюваного за рахунок продуктивного вживання синтаксичних і стилістичних конструкцій. Наразі, найуживанішими стилістичними засобами експресивізації наукового мовлення з метою максимального впливу на свідомість адресата виступають такі стилістичні фігури, як: еліпсис, парцеляція, інверсія, полісиндетон, асиндетон, період тощо.

Особливою експресивною виразністю й динамічністю повідомлюваному надають наявні в економічному дискурсі еліптичні конструкції, у яких відсутній структурно необхідний елемент висловлювання. Зазвичай він легко поновлюється в контексті. Уживання такої стилістичної фігури, як еліпсис (еліпс) – з грецької «опущення» – було досить популярним ще за часів античної риторики. Проте і зараз його використання створює ефект інтелектуального неочікування, який спричиняє контраст структурної неповноти конструкції та її відкритості щодо домислювання. Це, у свою чергу, значно підвищує експресивність тексту.

На підставі аналізу наукових статей економічного спрямування ми можемо констатувати, що усвідомлене пропущення мовного знака, а отже – уживання еліпсису, автор здійснює з метою:

1) уникнення повторюваності того ж самого слова: *Прогноз виконано за трьома сценаріями розвитку подій: перший – відображає параметри, закладені в Меморандум про економічну та фінансову політику (Україна – МВФ) щодо динаміки розвитку економіки України; другий – відображає прогностичні параметри, визначені спеціалістами Державної установи «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України»...* (Е. – 2014. – № 11. – С. 8). Як бачимо, у цитованому прикладі автор уникнув зайвого повторення слова «сценарій», закріплюючи на ньому увагу ще на початку фрази;

2) синтаксичної економії місця, уникаючи вживання слів, легко відновлюваних у свідомості реципієнта: *Проте у зазначених вище законах України щодо розвитку науки і техніки, інноваційної діяльності зовсім відсутні терміни «ризик» і «венчур» (venture з англ. – ризиковане підприємство, ризикувати), хоча їм тут слід було б відвести належне місце як обов'язковій складовій цієї специфічної діяльності* (Е. – 2013. – № 1. – С. 10);

3) узагальнення, підсумовування викладеного: *Тому надання підприємству-новатору податкових пільг, спрямованих на зниження податкового тиску на прибуток, є недоцільним – взагомою користі воно не принесе, а у випадку відсутності обмежень щодо розміру цих пільг дозволить штучно завищити збитки* (Е. – 2013. – № 1. – С. 13);

4) активізації й зосередження уваги на повідомлюваному вимушеною інтонаційною зупинкою, яку спричиняють пунктуаційні засоби, зокрема тире: *У чинному ж Законі України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» №3715 від 08.09.2011 визначено переважно економічну орієнтованість інноваційної діяльності – на забезпечення економічної безпеки, збільшення експортного потенціалу держави* (Е. – 2013. – № 1. – С. 10).

Варто наголосити, що для економічного дискурсу є характерним уживання великої кількості еліпсису в реченні, а також ускладнення й експресивного посилення еліптичних речень за рахунок нагромадження вставних і вставлених конструкцій, однорідних членів, зворотів різних типів тощо. Пор., *Зокрема, США у 2012 році із 58 країн з оподаткування роялті у 38% країн застосовано ставку 35% із суми перевищення оподаткованого доходу, у 34% країн – ставку 10%, у шести країнах (Туніс, Румунія, Таїланд, Філіппіни, Індія, Ізраїль) – 15%, у трьох країнах (Пакистан, острівна держава Тринідад і Тобаго, Швейцарія) – 30%, у чотирьох країнах (Ісландія, Болгарія, Словенія, Нова Зеландія) та Італії – 8%* (Е. – 2015. – № 7. – С. 15).

Особливою експресивною виразністю позначені еліптичні речення із зазначенням порівняльних статистичних даних, напр., *Найбільше податкове навантаження з податку на власні доходи громадян упродовж останнього десятиріччя має Данія – понад 50% у структурі доходів, Швеція – 34,4%, Ірландія – 33,8%, а найменше – Словаччина – 9,2%, Хорватія – 10,3%, Болгарія – 10,6%, Чехія – 10,8%* (Е. – 2015. – № 7. – С. 15). Конструкції такого характеру постають акумуляторами емоційної експресії повідомлюваного. Концентрація уваги на числових даних, яку досягнуто внаслідок використання еліпсису, викликає й певний емоційний сплеск у читача. Тому цей стилістичний засіб також вважають посилювачем емоційної виразності повідомлюваного.

Особливого комунікативного ефекту внутрішньої діалогізації наукового мовлення досягається за рахунок уживання автором синтаксичного прийому парцеляції. Експресія парцельованих конструкцій позначена авторським членуванням цілісної змістово-синтаксичної структури на інтонаційно та пунктуаційно ізольовані комунікативні частини. Порушуючи ритмічну структуру повідомлення, автор наукової статті актуалізує увагу читача на окремих аспектах дослідження, акцентує на важливих моментах повідомлюваного.

Парцеляція – це один із засобів синтаксичної експресії наукового тексту. Вона являє собою мовленнєве оформлення «єдиної синтаксичної одиниці – речення – кількома комунікативними одиницями – фразами» [2, с. 426]. Текст, на думку І. М. Колегасової, завжди є парцельованим і структурованим [3, с. 57]. Парцелят, відриваючись від основної частини, стає комунікативно самостійним, порушує ритміку повідомлюваного, виконуючи змістопідкріплювальну функцію. Проте зберігається відповідна граматична залежність і підпорядкованість стрижневій конструкції.

Як показує аналіз досліджуваного матеріалу, парцеляція як синтаксичне явище та стилістичний прийом має достатнє поширення в текстах економічного дискурсу. У наукових статтях із економіки явище парцеляції існує переважно на рівні складного речення, що зумовлене специфікою наукового стилю, його граничною точністю та інформаційною насиченістю. Подібною текст на окремі смислові частини, автор надає їм особливого інформаційно-експресивного характеру, актуалізуючи увагу читача на основних фактах повідомлюваного.

Парцеляція на рівні складносурядного речення релевантна поєднанням основної частини й парцелята сурядним зв'язком і збереженням внутрішньо-семантичних відношень. А саме:

а) простиставно-смислових: *Актуальною є розробка НБУ критеріїв визначення системних банків, критика щодо відсутності яких активно розвивалася у кризовий період, коли визначення переліку банків-претендентів на рефінансування, відбувалося суб'єктивно. Проте варто зауважити, що в контексті вимог до системних банків, які використовуються МВФ та Базельським комітетом, система критеріїв НБУ потребує деякого уточнення* (Е. – 2015. – № 2. – С. 27);

б) приєднувально-смислових: *Більше того, до 30% викликів цієї допомоги до сільських мешканців просто не доїжджають. І причин тут криється багато* (Е. – 2013. – № 11. – С. 13);

в) пояснювально-смислових: *Стратегія 85/3 упродовж 2009–2014 років сприймалася інвестором як найбільш ризикова та найменш бажана. Тобто інвестор зацікавлений якомога збільшити захищений рівень, незважаючи на те, що така стратегія не завжди приносить максимальну дохідність* (Е. – 2015. – № 11. – С. 21).

Парцеляція частин складнопідрядного речення зумовлена функціонально-експресивним навантаженням парцельованої частини. Виявлено найпоширеніші парцельовані конструкції:

а) із підрядними частинами причини: *Результатом державних контрактів є задоволення суспільних і державних потреб при неможливості аутсорсингу соціальних і політичних ризиків. Тому сфера державної контрактної економіки потребує інституційного врегулювання балансу інтересів не двох, а трьох її сторін, якими є замовник, підрядник та суспільство, представлене у вигляді незалежних від держави спеціально уповноважених громадських організацій* (Е. – 2014. – № 3. – С. 23);

б) із підрядними частинами мети: *Я вважаю, що було б набагато краще, якби провідні європейські держави, такі як Німеччина, Франція та Великобританія, теж розмістили невелику кількість своїх військовослужбовців у цих країнах. Щоб на регулярній основі там знаходилась не лише Америка* (Е. – 2014. – № 6. – С. 81);

в) із підрядними частинами допустовості: *Необхідно зазначити, що непрямі податки також чинять вплив на вартість фінансування інвестицій. Хоча загально визнаною є думка, що непрямі податки суттєво не впливають на інвестиційні стимули, оскільки перекладаються на кінцевого споживача у складі ціни товарів, робіт і послуг* (Е. – 2015. – № 5. – С. 22);

г) із підрядним означальним частинами: *Якщо виходити з цих трьох висновків, то українські фірми, що випускають продукцію, змушені будуть підвищувати якість своєї продукції для забезпечення підвищення конкурентоспроможності на спільному з Європою ринку. Що призведе до гонки за зростання конкурентоспроможності продукції, від чого виграє не лише європейський споживач, а й український* (Е. – 2013. – № 9. – С. 77).

Прояви синтаксичної експресії спостерігаємо в парцельованих конструкціях, частини яких поєднані на рівні абзацного членування. Пор.: *Підвищення уваги до стану трудових відносин, вдосконалення партнерських відносин у процесі праці та можливостей управління стає відображенням закономірних змін місця людини та якості її діяльності під впливом процесів розвитку постіндустріальної (тим більше – власне інформаційної) ери.*

Але рівень теоретичної відповіді на запит практики не є адекватним гостроті ситуації (Е. – 2013. – № 8. – С. 15).

Таким чином автор акцентує увагу читача на парцеляті з підрядною частиною причини. Зауважимо, що вживання таких парцельованих конструкцій є частотним у межах економічного дискурсу.

Висновки та перспективи дослідження. Отже, незважаючи на характерну для наукового мовлення обмеженість уживання емоційно-експресивних елементів, певного комунікативного ефекту внутрішньої діалогізації в межах досліджуваного економічного дискурсу автор досягає за рахунок активного вживання еліптичних та парцельованих конструкцій. Порушення ритмічної структури повідомлення, сприяє його експресивізації і, відповідно, актуалізації уваги читача на

окремих і важливих аспектах дослідження. Подальші дослідження передбачають аналіз синтаксичних засобів експресивності з повторенням структурних елементів.

Література:

1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – М. : Изд-во иностр. литература, 1955. – 416 с.
2. Жайворонок В. В. Парцеляція / В. В. Жайворонок // Українська мова: [енциклопедія]. – К. : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2000. – 426 с.
3. Колегаєва И. М. Текст как единица научной и художественной коммуникации / Колегаєва Ирина Михайловна. – Одесса: Редакционно-издательский отдел областного управления по печати, 1991. – 120 с.

Список використаних джерел

1. Економіст: український журнал. – 2013. – № 1, 8, 9, 11.
2. Економіст: український журнал. – 2014. – № 3, 6, 11.
3. Економіст: український журнал. – 2013. – № 2, 5, 7, 11.

УДК 378. 14.71'25

О. С. Ковальчук,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРІ ВІВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглядаються сучасні методи організації самостійної роботи студентів технічних ВНЗ при вивченні іноземної мови шляхом використання Інтернет технологій. Визначено поняття самостійна робота студентів у технічних ВНЗ, охарактеризовано методичний опис можливостей використання Інтернет технологій для самостійного опрацювання матеріалу при вивченні англійської мови.

Ключові слова: англійська мова; Інтернет технології; самостійна робота студентів, ВНЗ, комунікативні компетенції.

ИНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГИИ ДЛЯ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

В статье рассматриваются современные методы организации самостоятельной работы студентов технических вузов при изучении иностранного языка путем использования Интернет технологий. Определено понятие самостоятельная работа студентов в технических вузах, охарактеризованы методический описание возможностей использования Интернет технологий для самостоятельной обработки материала при изучении английского языка.

Ключевые слова: английский язык; Интернет технологии; самостоятельная работа студентов, вуз, коммуникативные компетенции.

INTERNET FACILITIES FOR STUDENTS' INDEPENDENT WORK IN LEARNING ENGLISH

The article deals with modern methods of using Internet facilities for independent work in learning foreign languages. The author offers the concept of students' independent work in technical universities and characterizes the levels of knowledge that students acquire while performing the independent work.

In the article, the Internet is defined as an important means of communication to fulfil the independent work and motivate students' for search and creative activities. Firstly, the Internet allows everyone to get constantly new information on a topic of interest. Secondly, existing sites allow students to track their knowledge by executing particular training exercises. Thirdly, using the Internet enables to create a real language environment when working with authentic literature, listening to the original text, which will undoubtedly help to increase students' motivation to learn English. Finally, the Internet is indispensable in teaching different types and aspects of language.

The practical part of the article reviews Internet sites and Internet facilities that can help student in learning English individually. The author considers the possibility of using Internet technology to organize independent work in learning English in non-linguistic universities that contribute to the development of students' skills in speaking, writing, reading and understanding the language.

Key words: English language; Internet facilities; independent work of students, universities, communicative skills.

Невід'ємною складовою конкурентоздатності сучасного фахівця у різних галузях є знання іноземної мови. Посилення вимог до кваліфікаційних компетентностей працівників, зокрема, володіння іноземною(-ми) мовами, ускладнює завдання для викладачів ВНЗ у забезпеченні високого рівня освіченості студентів. Поряд із професійною підготовкою, важливими завданнями вищої школи є творчий розвиток студентів, формування їх професійних якостей, низки компетенцій та умінь, які сприяють активізації пізнавальної діяльності. Саме пізнавальна діяльність є основою самоосвіти, що передбачає постійне оновлення фахівцями набутих знань та розвиток вмінь, які дозволяють миттєво реагувати на швидкий інформаційний розвиток суспільства.

Згідно з вимогами Ради Європи володіння англійською мовою студентів вищих навчальних закладів повинно відповідати рівню B2. Володіння даним рівнем означає, що ви можете легко скласти спонтанне висловлювання, говорити побіжно, все розуміти і не відчувати жодних труднощів у спілкуванні з носіями мови навіть якщо мова йде про вузьких професійних темах. Тобто вимоги до знань та вмінь студентів передбачають розвиток навичок говоріння, письма, читання та розуміння мови. Нажаль, досягнути таких вмінь при малій кількості аудиторних годин (90 годин за 1,5 семестри) у ВНЗ для вивчення іноземної мови не можливо. Тому значний тягар розвитку та вдосконалення навичок володіння іноземною мовою лягає на самостійну роботу.

Розвиток вмінь самостійно набувати знань – це одне з головних завдань дидактики вищої школи. У процесі реалізації цього завдання вирішується питання оптимізації навчального процесу та пошуку шляхів раціонального перерозподілу навантаження на різних етапах навчання при вивченні іноземної мови. Адже, «правильно організована самостійна робота...», на думку вітчизняних науковців В. Луцькевича та Г. Кемінь «сприятиме підвищенню активності засвоєння іноземної мови, оволодінню різними видами мовленнєвої діяльності» [5]. Отже, актуальність дослідження питання організації самостійної роботи студентів при вивченні англійської мови зумовлена соціальними потребами в спеціалістах з високим